

Събитие, организирано съвместно от Федерацията на европейските счетоводители (FEE) и Института на експерт-счетоводителите в Англия и Уелс (ICAEW)

**ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ ИЗИСКВАНЕТО ЗА ОДИТ: КАК
СЧЕТОВОДИТЕЛИТЕ И ОДИТОРИТЕ МОГАТ ДА ПОДПОМОГНАТ
МАЛКИЯ БИЗНЕС?**

19 февруари 2014 г.

Stanhope Hotel, rue du Commerce 9, 1000 Брюксел

ОБОБЩЕНИЕ НА ДИСКУСИИТЕ

Като професионален бранш време е да признаем, че се намираме в преходен период, в който трябва да демонстрираме и докажем уместността на извършваните от нас услуги за одит и изразяване на сигурност за малкия бизнес. Това е едно от заключенията на модератора на международния дебат, проведен на 19 февруари 2014 г. в Брюксел, съвместен домакин на който бяха Федерацията на европейските счетоводители (FEE) и Институтът на експерт-счетоводителите в Англия и Уелс (ICAEW). Участници в публичната дискусия и лектори от пет различни страни се събраха, за да обменят мисли относно начините, по които счетоводителите и одиторите биха могли да подкрепят малкия бизнес.

Базова проблематика

Голямото мнозинство стопански субекти по света – и със сигурност в Европа – са малки, независимо как се дефинира този термин. През последните години е налице тенденция в международен мащаб одитът да се направи въпрос на избор за малките стопански предприятия, което намери израз в последно време и в Счетоводната директива на Европейския съюз от 2013 г., с която на държавите-членки се предоставя възможност да изберат да увеличат два от праговете за малки предприятия до максимум 12 милиона евро оборот и 6 милиона евро нетни активи (праговете по подразбиране са 8 милиона евро оборот и 4 милиона евро нетни активи)¹.

Въведение

PETR KRIZ, вицепрезидент на Федерацията на европейските счетоводители (FEE), приветства участниците и дефинира целта на събитието. Темата на обсъжданията се фокусира върху необходимостта професионалният бранш да се възползва от експертните си знания и уникалния набор от умения, за да разработи подходи, които да отговарят в по-голяма степен на потребностите на заинтересованите лица. Иновациите, движени и направлявани от пазара, търсенето и клиентите, са жизнено важни, ако искаме да намерим устойчиви решения.

---

¹ За да отговорят на тази дефиниция за малко предприятие, стопанските субекти трябва да удовлетворяват два от три критерия. Третият праг – 50 или по-малко служители – остава без промяна.

Petr Kriz даде думата на MYLES THOMPSON, член на Борда на Федерацията на европейските счетоводители (FEE) и председател на работната група на Федерацията на европейските счетоводители (FEE) по въпросите на одита, да ръководи дискусиата.

Основни лектори

Когато одитът е въпрос на избор, а не задължение, вратата е отворена за алтернативни услуги. ARNOLD SCHILDER, председател на Съвета по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност (СМОССИС), направи преглед пред присъстващите на набора от международни технически стандарти, които подкрепят не само одита, прегледа и услугите по компилиране на информация, но и разработването на нови стандарти за изразяване на сигурност. Той представи аналитична картина на добавената стойност, произтичаща от всеки един от тези видове услуги и, позовавайки се на личния си опит, посочи областите, в които останалите участници, като банки и инвеститори, са най-силно заинтересовани да видят подписа на професионалното лице.

Международен стандарт за ангажименти за преглед (МСАП) 2400 води до заключение за изразяване на ограничена степен на сигурност с доклад върху финансовия отчет, който се комуникира с ясен фокус върху потребителите на доклада. Последните преработки акцентират върху значението на комуникирането. Макар заключението от прегледа да е различно от одита и да се формулира с помощта на отрицателни термини, то все пак може да бъде сметено за положителен резултат. В крайна сметка, ако лекарят каже: „На базата на извършения от мен преглед, установих, че няма индикации нещо да не е наред с Вашето здраве”, това би било положителен резултат.

Международен стандарт за ангажименти за изразяване на сигурност (МСАИС) 3000 е общият стандарт за изразяване на сигурност, който ще става все по-уместен, в случай че е налице по-широко търсене на услуги по изразяване на сигурност, различни от одит и преглед. Преработките от 2013 г.:

- Прилагат конвенции за яснота;
- Подсилват изискванията с подкрепящ материал за приложение;
- Представят различията между разумна и ограничена степен на сигурност в табличен формат; и
- Признават, че изразяването на ограничена степен на сигурност може да обхване по-широк кръг от ангажименти, посочвайки конкретно, че то трябва да бъде смислено за потребителите.

Международен стандарт за свързани по съдържание услуги (МСССУ) 4410 е стандарт за компилиране на информация при изготвяне на счетоводни отчети, който Съветът по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност (СМОССИС) не счита, че осигурява сигурност. Хората биха могли да получат определена сигурност от ангажимент/доклад за компилиране на информация, но счетоводителят/одиторът не изпълнява процедури за получаване на сигурност относно тази информация. Отговорността за надеждността на изготвения счетоводен отчет остава у ръководството.

ANDREAS NOODT, представляващ Комитета за малките и средни практики на Международната федерация на счетоводителите (IFAC), направи изказване, посветено на прилагането на МСАП 2400 и използването на ангажиментите за преглед. Без минал опит, от който да черпят, за заинтересованите лица в юрисдикции с история на универсален одит не винаги е лесно да разберат какво би могъл да представлява ангажиментът за преглед. Важно е да се възползваме от всяка възможност да изясним какво точно се извършва. В Германия например практикуващите професионални счетоводители/одитори често добавят подробности към доклада за преглед, за да обяснят ангажимента.

Ангажиментите за преглед повишават степента на достоверност пред банките и инвеститорите, повишават доверието на заинтересованите лица и ръководството и помагат на бизнеса да планира успешното си развитие.

Комитетът за малките и средни практики на Международната федерация на счетоводителите (IFAC) е разработил Ръководство за ангажименти за преглед. Акцентите в ръководството включват:

- Професионален скептицизъм;
- Акцент върху професионалната преценка (а не върху въпросници, макар че ръководството съдържа няколко въпросника, тъй като те са необходими с оглед на ефективността);
- Допълнителни процедури, т.е. граничната линия с одита (ако практикуващият професионален счетоводител/одитор не е напълно уверен, той може да отиде твърде далеч и затова предизвикателството при професионалния преглед е да се спре на правилното място); и
- Примери за документиране (често най-важната и трудна част).

ROBERT HODGKINSON, изпълнителен директор в Института на експерт-счетоводителите в Англия и Уелс (ICAEW), разшири дискусията от техническите услуги, които счетоводителите/одиторите могат да предложат към разглеждане на по-общата роля на счетоводната професия и счетоводния бранш в съвременната икономика. Счетоводителите/одиторите не са свикнали да заявяват ясно ползите от одита и изразяването на сигурност и сега трябва да се научат как да правят връзка между оказваните от нас услуги и потребностите на бизнеса.

Идеята да се продават услуги, различни от одита, кара счетоводителите/одиторите да се чувстват неудобно: в миналото това се разглеждаше основно като риск за независимостта на одитора. Без универсалния одит обаче ситуацията се променя. Сега трябва да сме действително убедени, че това, което правим, има стойност за стопанските предприятия.

Три наблюдения:

1. Професионалните организации трябва да играят жизнено важна роля в това пътешествие, помагайки на счетоводителите/одиторите да общуват и се учат един от друг.

2. Счетоводителите/одиторите трябва да са по-малко ангажирани с дефинирането на специфични продукти, като еволюират в по-голяма степен към практиката, начина на поведение, обслужването на хората и удовлетворяване на потребностите, а не само да извършват това, което е задължително по закон.
3. Във всяка страна счетоводителите/одиторите и счетоводните и одиторски организации трябва да пристъпят към предприемането на практически стъпки в това отношение. Институтът на експерт-счетоводителите в Англия и Уелс (ICAEW) изготви поредица от брошури, „Възможности за извършване на услуги, свързани с изразяването на сигурност”, които да помогнат на счетоводителите/одиторите да обсъждат тези услуги със стопанските субекти на един по-достъпен език, необременен с технически термини.

Отговори на три очаквани предизвикателства:

1. Вместо това професията може да се фокусира върху постигане на регулаторни решения и задържане на вълната от дерегулации. Със сигурност има работа, която да се свърши в тази област, но ние трябва също така да действаме и съобразно реалните условия. Да се разчита на регулаторните органи означава да се разчита на външно решение, а ние ще бъдем по-жизнеспособни като професионална гилдия, ако реагираме на предизвикателствата, разработвайки собствени решения.
2. Счетоводителите/одиторите трябва да вземат под внимание и други области като например интегрираното отчитане, устойчивото развитие и технологиите. Може да се приеме за даденост, че ние ще извършваме това, но ако ние нямаме доверие в стойността на това, което правим, хората няма да искат нашите услуги.
3. Можем да се провалим, вървейки по този път, но това е, което му придава смисъл. Счетоводната и одиторска професия може да стане неуместна, в случай че задължителният одит бъде отнет, а няма гаранция, че ние ще постигнем успех в процеса на адаптиране. Помислете за средновековните гилдии (тъкачи, тепавичари, ковачи), чиято работа изчезна. Същевременно са налице възможности професията да процъфтява.

Дебат сред експертите

Малките стопански предприятия не се интересуват от нашите технически обсъждания, както обясни GERHARD HUEMER от Европейската асоциация на занаятите и малките и средни предприятия (UEAPME). Няма нужда те да разбират как се реализира ангажиментът, но трябва да са уверени, че той ще бъде смислен за тези лица, които са в състояние да предоставят финансиране, например, банки и инвеститори.

Това пътуване е интересно и може да доведе до по-добра ситуация от гледна точка на подкрепата за малките и средни предприятия (МСП). В миналото те виждаха одитора веднъж в годината и се надяваха той да не открие нещо – вероятно в бъдеще те ще работят заедно с одитора с оглед подобряване на бизнеса.

MORTON SPEITZER, президент на Датския институт на оторизираните от държавата счетоводители на публична практика (FSR), сподели опита на датската професионална гилдия от работата ѝ с правителството и банките за адаптиране и прилагане на международно признатия ангажимент за преглед в Дания. Когато първоначалното освобождаване от изискването за одит бе последвано от няколко впечатляващи бизнес фалита, политиците и заемодателите разбраха необходимостта от изразяването на сигурност. Тази група обаче не би приела заключение с ограничена степен на сигурност, поради което в Дания бе разработен разширеният преглед.

Календарната 2013 е първата година на услугата за разширен преглед, като нейното прилагане силно се насърчава. Все още не е ясно какъв ще бъде ефектът.

Различна гледна точка бе споделена от JAN WIETSMA, бизнес консултант от Холандия, който си представя един ден от живота на бъдещия счетоводител/одитор, отчитайки технологичните промени, поведение и атрибути². Според него в близко бъдеще извършваната от счетоводителите/одитори административна работа ще клони към нула, докато консултантските им функции ще бъдат от все по-стратегическо значение за малките предприятия. Днес цената на новите услуги се счита за висока, а добавената стойност все още не се схваща от малките и средни предприятия (МСП).

В момента в Холандия се провежда тест сред bankerите, данъчните власти и Министерството на икономиката с цел изследване на бъдещето на МСП и какво би могло да представлява стойност. Вероятно това проучване ще даде повече информация за големите масиви данни, финансирането и данъците, отколкото да подкрепи функциите по изразяване на сигурност.

И обратно, в Германия, миналият опит с освобождаване на малките компании от изискването за одит показва иновативно развитие на услуги по компилиране на информация. MICHAEL GEWEHR, член на отдела за одит на Съвета по счетоводно отчитане и одит към Германския институт IDW и председател на Подкомитета на IDW по въпросите, свързани с услугите по изразяване на сигурност, обясни, че практикуващите професионални счетоводители/одитори в Германия предлагат три различни вида ангажименти за компилиране от просто и самостоятелно компилиране на информация, при което практикуващият професионален счетоводител/одитор не получава сигурност, през компилиране на информация с изпълнение на известни аналитични процедури и проучващи запитвания във връзка със стоящата в основата информация, така че да се получи ограничена степен на сигурност относно нея, до компилиране, съчетано с процедури по същество от вида на одита, чрез които практикуващият професионален счетоводител/одитор получава разумна степен на сигурност относно информацията, стояща в основата на финансовия отчет.

Налице е дълга история на тези алтернативни услуги, като те се предлагат не само от одиторите, но и от професионалистите в областта на данъчното

---

² Представата на Jan Wietsma за Klaas Ruiter през 2017 г. е достъпна онлайн на адрес <http://www.accountancynieuws.nl/actueel/branche/deel-1-een-dag-uit-het-leven-van-klaas-ruiter.124330.lynkx>

облагане. МСП в Германия са открили ползност в работата, извършвана от тези счетоводители/одитори. Инвеститорите и кредиторите изискват надеждна финансова информация, а бизнесът вижда необходимост от заслужаващи доверие финансови отчети.

Обсъждани теми

Широкият кръг гледни точки и смелите и интересни изложения, направени от някои от участниците в дискусиата и лекторите, породиха оживени дебати.

Идеята за продажба на извършваните от нас услуги, особено тези, различни от одита, е достатъчна, за да предизвика дълбоко неудобство сред счетоводителите/одиторите. Уменията обаче да се разбират и удовлетворяват потребностите на бизнеса са от съществено значение, стига професионалният бранш да не забравя етичните принципи, съставляващи част от отличителната му запазена марка. Етичната продажба се основава на доброто и внимателно вслушване, а в крайна сметка думата „одитор” произхожда от латинското „*audire*” – чувам, слушам. Когато услугите не са задължителни, това умение става жизнено важно за способността на счетоводителите/одиторите да добавят стойност за стопанските субекти.

Заклучение

Различните услуги, предлагани в различните страни, подсказват, че няма едно единствено очевидно решение на въпросите, повдигнати от освобождаването от изискването за задължителен одит. Дерегулацията и революционните новаторски технологии променят начина, по който счетоводителите/одиторите осъществяват икономическата си дейност и ние не можем да пренебрегнем тези промени. Извличането на поуки от подходите, възприети в различните страни по света, ангажирането ни с банките и инвеститорите, с организациите-членки и самите малки стопански предприятия ще ни помогнат да разберем къде трябва да отидем оттук.